

Jag litar inte på Andrus

av Erik Elvers

Jag litar inte på Andrus. Men låt mig berätta från början.

Fast när är början på en kedja händelser? När Andrus slog sig ner på stranden på andra sidan sjön? När jag själv kom hit? När jag ännu bodde i Nyköping?

Jag tror att jag börjar i Nyköping. Där hade jag ännu varit kvar om det inte varit för Kajsa. Jag hade som vanligt varit ute och fiskat en dag och när jag rodde tillbaka och i kvällningen svängde runt den sista udden för att dra upp ekan på land stod hon naken en liten bit ut i vattnet. Bjöd ut sig var vad hon gjorde, den slinkan. Hon fick det hon ville och bad om, motsträvig var hon bara för syns skull. Annorlunda var hon ett par månvarv senare när hon kom och påstod att jag skulle vara far till det barn hon bar. Inte annat än jag vet kan det lika gärna ha varit någon annan, men jag beslöt att lämna trakten.

Vandringen till Stockholm tog uppemot två veckor. Jag tänkte att jag skulle kunna leva vid Stockholm och vara säker för Kajsas bröder. Till några sade jag att jag tänkte mig till Söderköping, och hoppades att det ryktet skulle nå fram till bröderna.

Jag hade tur på vandringen och mötte varken danska knektar eller andra rövare. Folk hade sagt att några grupper danskar som undgick sitt rättmätiga öde när Herr Sten slog dem vid Stockholm för ett par år sedan ännu stryker omkring och roffar. Just vad kan vänta sig av danskar.

Staden lär ha växt på sistone. Jag hade ju aldrig varit så här långt borta och inte sett den förr, men stor var den. Det var tätt med hus, många av sten, på hela holmen. Jag vandrade vidare norrut, och efter en stund kom jag till en sjö där jag tänkte att jag borde kunna fiska. Snart såg jag under mina vandringar att det fanns mera vatten i trakten och det inte skulle gå någon nöd på mig.

Så jag slog mig ner vid sjöns norra sida och byggde en liten koja, en rökugn och en flotte. Fisket gick bra och ibland lyckades jag fånga en hare eller en ekorre, och de skinnen kunde jag byta tillsammans med den rökta fisken på marknaden inne i staden. Ror jag ner till södra sjöstranden tar det bara någon timme att gå in till den. En dag hade jag turen att fånga en nästan svart ekorre, och för det skinnets fick jag en yxa av gott stål och ett rör som kom väl till pass i rökugnen. Hade jag haft den yxan när jag kom hade det gått fortare att bygga kojans, men med den kunde jag göra en eka i stället för flotten.

Så förflöt några år. Litet ensamt kunde det vara, men när jag nu inte kunde vara kvar i Nyköping är det inte så illa ändå. Och ett litet sällskap ibland fick jag, när jag en dag gick uppe i skogen kom plötsligt något mjukt rusande och slog emot mitt ben och det var en harpalt. När jag tittade upp kom en ulv springande efter den, men när den såg mig stannade den upp. Jag kastade ett par stenar mot den och då vände den om och försvann. Jag minns ännu dess onda ögon. Jag hade inte hjärta att döda haren, fast den skulle ha gett mig en päls och litet kött, utan lät den hämta sig. Den ville inte bo i min hydda, men jag såg den skutta förbi emellanåt.

En dag när jag var på väg över sjön till marknaden såg jag något jag inte sett förr, en tunn rök i skogen på östra stranden. Jag tog då inte tid att undersöka det, och när jag rodde hem såg jag

inget. Ytterligare några dagar senare såg jag röken dock igen, så dagen efter tog jag mig dit för att se vad det var.

Jag gick ner över näset mellan sjön och havsviken i öster, och letade mig upp på höjden jag sett röken komma ifrån. Snart såg jag en enkel hydda, inte så olik min egen, och två människor utanför. Jag gick litet närmare, men försiktigtvis inte ända fram till dem. 'Guds fred!', ropade jag när jag var inom hörhåll. De såg upp, och mannen svarade 'Var hälsad'. Hans röst var litet sjungande. Hans kvinna sade inget. 'Johan heter jag', fortsatte jag, 'vad heter ni?' 'Jag heter Andrus, och hon Anu', svarade mannen och lade till 'Hon talar inte svenska, vi kommer från esternas land öster om havet men mor min talade svenska.' Han vände sig mot kvinnan och sade något jag inte förstod. 'De tyska fogdarna var på väg att ta vårt hem på Ormsö så vi beslöt att segla till min morfars hemtrakter, och gav oss iväg en natt innan fogdarna kom', fortsatte han sedan.

Vi pratade litet till, men jag gav mig snart hemåt.

Nu har det gått en höst, en vinter och en vår sedan jag mötte Andrus och Anu. Någon gång har jag sett Andrus ute på sjön. Jag hade trott att han skulle hålla sig ute på havsviken med sin större båt, den han tog sig hit från Ormsö med, men det verkar som han ibland fiskar även här i sjön.

Jag är säker på att jag får mindre fisk nu än när jag kom hit, och nog var det sämre med hasselnötter också i höstas än innan de hade slagit sig ner där på höjden. Jag har aldrig sett till dem i hasselkrattet, men något skäl måste det finnas att jag inte hittade lika mycket som förr om åren. Värst är att jag inte sett min lilla harpalt på länge, fast så liten är den förstås inte längre. Undrar om inte esterna tagit den för mig. Det var mycket bättre som det var förut, jag litar inte på Andrus. Jag var här först, det skall inte komma några utbölingar och ta min mat ifrån mig. Det är fullmåne nu, jag skall hälsa på dem i natt och ta med mig min fina yxa och järnröret.